

STUDIEGIDS

2026 - 2027

Postacademische ambtsopleiding

Remonstrants predikant/geestelijk verzorger

ARMINIUS INSTITUUT

VOORWOORD

Voor je ligt de studiegids van de postacademische opleiding van de remonstranten, de aan de Vrije Universiteit verbonden opleiding tot remonstrants predikant of geestelijk verzorger met een remonstrantse zending. Als opleiding die aan de VU gelieerd is, ademt het programma de onderwijsvisie van deze universiteit, met als kernwaarden open, persoonlijk en verantwoordelijk, kernwaarden die ook sterk bij de remonstrantse traditie passen. We willen een open opleiding bieden, waarin we met oprechte interesse naar de ander en met waardering voor verscheidenheid en diversiteit, met elkaar optrekken. We willen een persoonlijk opleiding bieden, waarin de eigen leer- en ontwikkelvragen centraal staan en de eigenheid en persoonlijke kwaliteiten van onze seminaristen gewaardeerd en ingezet worden. We willen een opleiding vormgeven die ons stimuleert verantwoordelijkheid te nemen en betrokken te zijn op de ander, de samenleving, en kerk.

Als Arminius Instituut, het onderzoeks- en opleidingscentrum van de Remonstranten, proberen we die visie te laten resoneren in de manier waarop we onze opleiding vormgeven. Deze opleiding begeleidt theologische professionals op hun weg naar het predikantschap of de geestelijke verzorging binnen de remonstrantse traditie. Daarbij richten we ons op die onderdelen die het hart van hun professie raken: liturgie en ritueel, pastorale en diaconale presentie, geloofsdenken en geloofspraktijken, het vormen en verbinden van verhalen, en het verstaan van kerk en religieuze gemeenschappen.

In elk van deze domeinen zoeken we naar wat het betekent om persoonlijk en professioneel betrokken te zijn bij de wereld waarin wij ons bewegen - zowel de 'grote' wereld met haar talloze uitdagingen en vragen, haar kwetsbaarheden en (on-) mogelijkheden, als de wereld van de kerk, met haar vele vormen, stemmen en kleuren.

Johan Roeland

Universitair Hoofddocent Arminius Instituut

Rosaliene Israël

Rector Arminius Instituut

INHOUD

VOORWOORD	2
ARMNIUS INSITUUT	4
STUDIEPROGRAMMA	
1. BEZIELD RELIGIEUS LEIDERSCHAP	5
2. LITURGIE EN RITUEEL	7
3. HOMILETIK	10
4. VRIJZINNIGE THEOLOGIE	12
5. BIJBELSE THEOLOGIE	14
6. PASTORAAT EN DIACONAAT	16
7. REMONSTRANTICA	19
8. ECCLESIOLOGIE	22
9. GEMEENTE STAGE	24
10. BIJBEL BASIS	25
TOELATINGS- EN ONDERWIJSREGELING	27

ARMINIUS INSTITUUT

De opleiding tot remonstrants predikant of geestelijk verzorger met een remonstrantse zending bestaat uit twee delen; Allereerst, de masterspecialisatie Spiritual Care, aangeboden door de Vrije Universiteit Amsterdam binnen de master Theology and Religious Studies (60 ECTS). Daarna volgt de postacademische ambtsopleiding (60 ECTS), verzorgd door het Arminius Instituut. Samen bereiden deze twee trajecten studenten voor op het remonstrants proponentschap. **Deze studiegids richt zich specifiek op het studieprogramma van de postacademische ambtsopleiding van het Arminius Instituut.**

Het Arminius Instituut is het wetenschappelijke centrum voor remonstrants theologiseren. Het instituut staat voor een open, vrijzinnige en kritische benadering van geloof en theologie. De theologische reflectie binnen het instituut is geworteld in de remonstrantse traditie, maar staat altijd in dialoog met actuele maatschappelijke en academische ontwikkelingen. Vanuit een onderzoekende en verbindende houding richt het instituut zich op vragen uit de academische theologie, de kerk en de samenleving. Een van de belangrijkste taken van het Arminius Instituut is de opleiding van aanstaande remonstrantse predikanten en geestelijk verzorgers.

De postacademische ambtsopleiding biedt kleinschalig onderwijs met oog voor persoonlijke begeleiding en ruimte voor de inbreng van de student. Studenten ontwikkelen zowel theologische als professionele bekwaamheid, met het besef dat leren niet ophoudt na de afronding, maar een levenslang proces is.

Afgestudeerden vinden vaak werk als remonstrants predikant in een kerkelijke gemeente of als geestelijk verzorger met remonstrantse zending in diverse instellingen. Tegelijk groeit de behoefte aan theologische professionals die ook buiten de traditionele kerkelijke context werkzaam zijn.

Met deze studiegids bieden we een gedetailleerd overzicht van het studieprogramma van de opleiding. De inhoud, de leerdoelen en de toetsing wordt per module inzichtelijk gemaakt. Daarnaast worden de toelatingseisen en procedure benoemd en de studiebijdrage. De meeste modules zijn ook toegankelijk voor contractstudenten.

STAFLEDEN VAN HET ARMINIUS INSTITUUT

Rector Rosaliene Israël

Universitair Hoofddocent
Johan Roeland

Docent Elza Kuyk

Docent Bert Dicou

Coördinator
Aafje van den Boogert

Docent Froukje Pitstra

Docent Maarten van der Bijl

STUDIEPROGRAMMA

Het postacademische programma van het Arminius Instituut omvat 60 ECTS en wordt in deeltijd gevolgd. De opleiding duurt twee jaar en is opgedeeld in vijf periodes per jaar: september-oktober, november-december, januari-februari, maart-april en mei-juni. Colleges zijn altijd op vrijdag.

Tijdens de opleiding volg je een gevarieerd aanbod van modules. Een deel van deze modules volg je in het eerste jaar, deze worden elk jaar aangeboden. Ook zijn er een aantal modules die eens per twee jaar worden gegeven en die door eerste- en tweedejaars studenten gezamenlijk worden gevolgd. In het tweede jaar volg je een stage bij een remonstrantse gemeente, waarbij je praktische kennis en vaardigheden opdoet. Een overzicht van de modules van de postacademische ambtsopleiding:

Bezield Religieus Leiderschap 6 ECTS	elk jaar aangeboden, gehele opleiding
Liturgie en Ritueel 6 ECTS	elk jaar aangeboden, eerstejaars
Homiletiek en Voordracht 6 ECTS	elk jaar aangeboden, eerstejaars
Vrijzinnige Theologie 6 ECTS	elk jaar aangeboden, eerstejaars
Bijbelse Theologie 6 ECTS	26/27 aangeboden, gezamenlijk
Pastoraat en Diaconaat 6 ECTS	26/27 aangeboden, gezamenlijk
Remonstrantica 6 ECTS	27/28 aangeboden, gezamenlijk
Ecclesiologie 6 ECTS	27/28 aangeboden, gezamenlijk
Stage 12 ECTS	elk jaar aangeboden, tweedejaars
Bijbel basis: Extracurriculair 3 ECTS	

OPBOUW VAN COLLEGEJAAR 2026 - 2027

	P1 Sep- Okt	P2 Nov - Dec	P3 Jan - Feb	P4 Mrt - Apr	P5 Mei- Jun
Lint module	Bezield religieus leiderschap				
Eerstejaars module	Liturgie en Ritueel		Homiletiek en Voordracht		Vrijzinnige Theologie
Gezamenlijke module	Bijbelse Theologie		Pastoraat en Diaconaat		
Tweedejaars module	Gemeente stage				

STUDIEBELASTING

Om inzicht te geven in de zwaarte van de opleiding, is hieronder een indicatie gegeven van de studiebelastinguren (SBU) van een module van 6 ECTS (168 uur). De precieze verdeling van studie-uren verschilt per module. In het voorbeeld is uitgegaan van een module met 8 colleges van 3 uur. De praktijk leert dat de ervaren studiebelasting per student kan verschillen, afhankelijk van onder andere diens startbekwaamheid. Voor een module van 6 ECTS wordt uitgegaan van een studiebelasting van ongeveer 20 uur per week.

STUDIEACTIVITEIT	SBU PER MODULE	SBU TOTALE MODULE
Colleges	3	24 (8 colleges)
Vorbereidende opdrachten	+/- 7	56
Vorbereidende literatuur	+/- 7	56
Eindopdracht	-	20
Ruimte voor vastlopen en uitproberen	-	12
TOTAAL 6 ECTS		168

1. Beziëld Religieus Leiderschap:

Persoonlijk-professionele ambts- en beroepsvorming

De module Beziëld religieus leiderschap is een tweejarige begeleidingsmodule (lintmodule), die doorloopt gedurende de gehele opleiding, gericht op de persoonlijke-professionele ambts- en beroepsvorming van de student, de ontwikkeling van diens visie op het ambt, op de Remonstranten en op de eigen (toekomstige) leidende rol (professioneel leiderschap) hierin. In de opleiding bereiden studenten zich voor op het predikantschap in een remonstrantse context, op een positie als geestelijk verzorger met zending vanuit de Remonstranten, of op de nog te ontwikkelen positie van remonstrantse stadspredikant. Een aantal studenten zal de opleiding (of een aantal modules) volgen vanuit interesse, maar (nog) zonder de ambitie of roeping tot het predikantsambt of de geestelijke zorg. Zij kunnen de begeleidingsmodule benutten als verkenning van die interesse en de wijze waarop deze zich gedurende het studietraject ontwikkelt. Voorafgaand (en gedurende) de module ontwikkelt de student (in samenspraak met de begeleidend docent) een aantal persoonlijke leervragen en -doelen m.b.t. persoonlijkheid, persoonlijke kwaliteiten en door de student ervaren ontwikkelpunten. Deze persoonlijke leervragen en -doelen zijn belangrijk voor de groei van de student als theologische professional. Naast de persoonlijke leerdoelen zijn er ook een aantal overkoepelende leerdoelen waarmee de student aan de slag gaat.

Leerdoelen

Na afronding van deze module:

1. is de student in staat te reflecteren op de eigen religieuze/spirituele biografie en identiteit;
2. kan de student een eigen theologische positie formuleren en in gesprek brengen met de eigen religieuze/spirituele identiteit;
3. kan de student reflecteren op de eigen kwaliteiten en beperkingen en weet deze constructief in te zetten op/in de remonstrantse praktijk;
4. ontwikkelt de student een eigen visie op diens persoonlijk-professioneel (toekomstig) leiderschap binnen en buiten de (gemeenschappen van de) Remonstranten en kan daarbij zowel de eigen kwaliteiten als de eigen valkuilen benoemen en persoonlijke als gemeenschappelijke grenzen zien;
5. ontwikkelt de student een eigen visie op de toekomst van (remonstrants) kerk-zijn vandaag de dag.

Onderwijsvorm en leeractiviteiten

De begeleidingsmodule begint na het toelatingsgesprek met de curatoren en loopt door tot en met het eindessay. De student krijgt een begeleider toegewezen en heeft gedurende het traject een aantal gesprekken met deze begeleider. Daarnaast neemt de student, samen met de andere jaargenoten, deel aan de cohortbijeenkomsten en de studiereis.

Gedurende het gehele studietraject (beide jaren) wordt gewerkt aan een portfolio. Het portfolio vormt in het tweede studiejaar de basis van waaruit het eindessay wordt geschreven.

Toetsing

Portfolio en eindessay.

Docent Dr. Froukje Pitstra & dr. Johan Roeland

Studiepunten 6 ECTS (begeleiding + essay)

Periode Gedurende gehele opleiding. Deze module gaat van start met de lichting studenten van collegejaar 2025- 2026.

2. Liturgie en Ritueel:

Verbindingen over tijd en plaats

In deze module wordt gereflecteerd op de betekenis van liturgie in een breed oecumenisch liturgisch spectrum, toegespitst op de liturgische praktijk in remonstrantse- en samenwerkingsgemeenten en in instellingswerk. Het voorbereiden en uitvoeren van liturgische handelingen vergt kennis van de achterliggende tradities en van diverse (ook ongeschreven) regels. De studenten verkennen als ontwerpers en uitvoerders van rituelen het liturgisch en ritueel repertoire van hun biografie. Deze brengen we in verband met de vrijzinnige liturgische traditie(s) en betrekken daarbij de actuele ontwikkelingen uit het veld van de rituele en liturgische studies. Het bewust inzetten van muziek, stilte en ruimte is daarbij mediërend en bepaalt mede hoe liturgie als rituele handeling kan worden uitgevoerd.

We bestuderen praktijkvoorbeelden onder meer aan de hand van digitaal beschikbaar materiaal, zoals de aanvang van kerkdiensten en de variëteit in maaltijdvieringen. We oefenen met het opstellen van gebeden en het kiezen van liederen. Voor enkele specifieke thema's op het gebied van bijzondere levensgebeurtenissen (doop, huwelijk, scheiding, uitvaart), bijzondere momenten in het kerkelijk jaar en vieringen of rituelen in specifieke contexten (bijvoorbeeld klimaatvieringen) is ook ruimte. Liturgie krijgt aandacht als ontwerp, waarbij de locatie, materialiteit en specifieke gemeenschap wordt betrokken. Liturgie wordt benaderd als fysiek ritueel.

Deelnemers nemen hun eventuele beroepservaring mee, bijvoorbeeld die van geestelijk verzorger of voorganger in een ander kerkgenootschap. De module is daarom ook geschikt om als contractstudent te volgen. Deze module bereidt voor op de stage of loopt daaraan parallel. In de colleges richten we ons op het specifieke van vrijzinnig vieren en op de eigen liturgische beroepshouding en rolopvatting.

Leerdoelen

Na afronding van deze module:

1. heeft de student inzicht in de betekenis van liturgie als verbinding met het Heilige, zoals dit onder andere in de liturgie tot uitdrukking wordt gebracht;
2. heeft de student door het oefenen met de liturgische opbouw van kerkdiensten aan de hand van voorbeelden uit diverse tradities uit de christelijke oecumene, inzicht en vaardigheden in vrijzinnig vieren;
3. kan de student motiveren welke keuzes diegene maakt in de uitvoering van werkopdrachten waarin het gebruik van diverse primaire bronnen centraal staat;
4. heeft de student basisvaardigheid voor het ontwerpen van liturgische bijeenkomsten in een vrijzinnige context, incl. de eventuele specifieke rituelen behorende bij avondmaal, doop en specifieke levensgebeurtenissen;
5. heeft de student de eigen kennis en vaardigheden in het uitvoeren van een ritueel in de context van een zorginstelling of ander werkveld, vergroot;
6. heeft de student inzicht in de eigen rol als voorganger in de liturgie en over de verhouding met anderen die een rol spelen in de liturgie, zoals de organist, de lector en anderen.

Onderwijsvorm en leeractiviteiten

Hoor-/werkcollege met voorbereidingsopdrachten, het bestuderen van literatuur, minicolleges door studenten en oefenen met liturgisch materiaal, o.a. via online beschikbare kerkdiensten. Er zijn zeven college van 2,5 uur.

Toetsing

De tussentijdse toetsing bestaat uit diverse voorbereidings- en verwerkingsopdrachten gekoppeld aan de colleges. De uitvoering van voorbereidingsopdrachten wordt separaat beoordeeld en telt voor 40% mee voor het eindcijfer.

De eindtoets bestaat uit een schriftelijk werkstuk met zes aangegeven deelopdrachten, met literatuuropgave en eventuele bijlagen waarin de eventueel uitgeschreven teksten van anderen zijn opgenomen. Een van de opdrachten betreft een uitwerking van een kerkdienst bij het remonstrantse jaarthema.

Docent	Dr. Elza Kuyk
Studiepunten	6 ECTS
Periode	September 2026 - december 2026
Inleveren eindopdracht	22 januari 2027

Literatuur (onder andere)

Dicou, Bert, Claartje Kruijff, en Joost Röselaers, red. *Ons leven vieren. Remonstranten en anderen over liturgie, met een ruime keus aan teksten en voorbeelden uit de praktijk*. Utrecht: KokBoekencentrum, 2019.

Hiemstra, Yvonne. *Omstreden maaltijd. Debatten over de kerkelijk-liturgische maaltijd in de Nederlandse vrijzinnigheid*. Hilversum: Verloren, 2022.

Kuyk, Elza. “De Geertekerk in Utrecht: ruimte voor muziek en spel.” In *Tussen erfgoed en eredienst. Meervoudig gebruik van vier monumentale stadskerken*, 46–85. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2023.

Leeuwen, Marius van. “Een weg in tijd en ruimte.” In *De weg van de liturgie. Tradities, achtergronden, praktijk*, geredigeerd door Paul Oskamp en Niek Schuman, 53–66. Zoetermeer: Meinema, 1998.

Meijers, Erica. “Spirituele dimensies van een ruimte – een buurtcantate in Amsterdam en in Bethel.” In *Dat wonderlijke kerkasiel. De non-stop viering in de Haagse Bethelkapel*, geredigeerd door Willem van der Meiden en Derk Stegeman, 56–64. Middelburg: Skandalon, 2020.

3. Homiletiek en Voordracht:

De kunst van het verbeeldend spreken

Een van de taken van de predikant is spreken over de geloofsbronnen om daarmee de toegang tot het heilige te ontsluiten. Als dat gebeurt in een viering (een preek), valt het in het vakgebied van de homiletiek.

De module bestaat uit negen colleges waarin voordrachtstraining en homiletiek worden afgewisseld. Er zijn vier sessies waarin de voordracht centraal staat en vijf homiletische sessies, waarvan de eerste in de reeks meer theoretisch en de laatste meer praktisch zijn ingericht. Bij een aantal bijeenkomsten zijn beide docenten aanwezig, zodat beide terreinen aandacht zullen krijgen.

De specifieke benadering van de preek in deze module is die van het ‘verbeeldend spreken’ (Bruce 2015, en vgl. Oskamp/Geel 1999).

Leerdoelen

Na afronding van deze module:

1. heeft de student kennis verworven over homiletiek en het gebruik van de preek als communicatiemiddel in de context van een viering en het leven van een geloofsgemeenschap;
2. kan de student bij het ontsluiten van de Bijbel als geloofsbron verbindingen leggen met diverse hedendaagse cultuurbronnen en actuele maatschappelijke thema's;
3. en is diegene in staat deze kennis en vaardigheid te benutten voor het maken van een preek voor een kerkdienst (incl. die bij een uitvaart, doop, huwelijk of andere viering);
4. kan de student werken met enkele prominente voordrachtstechnieken;
5. en is diegene in staat is een preek op overtuigende wijze voor te dragen.

Onderwijsvorm en leeractiviteiten

De module is opgezet als hoor/werkcollege. Er zijn negen colleges van drie uur. Verwacht wordt dat de studenten in principe alle bijeenkomsten bijwonen en de daarvoor verstrekte voorbereidingsopdrachten uitvoeren. Bij onverhoopte verhindering wordt een vervangende opdracht verstrekt. Het afgerond hebben van alle opdrachten is voorwaarde om de eindtoets te kunnen doen.

Toetsing

De eindtoetsing bestaat uit een paper met een theologische positiebepaling van de student als prediker en een werkopdracht rondom een zelf te schrijven preek.

Het onderdeel voordracht heeft geen afzonderlijke eindtoetsing. De toetsing per voordrachtssessie bestaat uit het bespreken van de door de student voorbereide en uitgevoerde voordracht ter plekke. Gedurende het college wordt gewerkt aan verdere kwaliteitsverbetering.

Deelname aan alle colleges en een voldoende uitvoering van de voorbereidingsopdrachten zijn noodzakelijk voor deelname aan de eindtoetsing. Wie door absentie verhinderd is een of meer colleges bij te wonen, krijgt een vervangende opdracht.

N.B. de toetsing van het preken vindt plaats tijdens de stage (in de zogeheten ‘Proefviering’).

Docent Dr. Bert Dicou en Maarten van der Bijl MA

Studiepunten 6 ECTS

Periode Januari 2027 - april 2027

Inleveren eindopdracht 14 mei 2027

Literatuur (onder andere)

Bruce, Kate. Igniting the Heart, Preaching and Imagination, London: SCM Press 2015.

Reader:

Dingemans, G.D.J. Als hoorder onder de hoorders. Een hermeneutische homiletiek. Kampen: Uitgeverij Kok, 1995, 222–223.

Meulen, Henk van der. “Focus en functie; meditatie.” In Als een leerling leren preken: Preekvoorbereiding stapsgewijs, Zoetermeer: Boekencentrum, 2008, pp. 80–89.

Oskamp, Paul, en Rudolf Geel. Concreet en beeldend preken. Bussum: Coutinho, 1999 (2012), fragmenten.

Roding-Schilt, Annemarie, en Theo Hettema. Basisboek voor preken. Ekklesia, pp. 91–100.

4. Vrijzinnige Theologie:

Denken over God na de dood van god

In de christelijke traditie, maar ook in andere levensbeschouwingen, neemt God, het transcendente of het Heilige een belangrijke plaats in. Tegelijkertijd ervaren velen moeite om onbevangen over God te spreken in een tijd en cultuur waarin God niet vanzelfsprekend is en het bestaan van God ter discussie staat. Gelovigen die over God blijven spreken, zoeken daarom naar nieuwe voorstellingen, beelden en woorden om God ter sprake te brengen, puttend uit uiteenlopende repertoires zoals religieuze tradities, kunst, literatuur, populaire cultuur, filosofie en theologie.

In deze module gaan we in gesprek met hedendaagse theologen en filosofen die God ter sprake brengen in hun werk, onder wie John Caputo, Catherine Keller en Sally McFague. Het betreft auteurs die zichzelf als vrijzinnig ('liberal', 'progressive') identificeren of als zodanig worden gezien, en die binnen de vrijzinnigheid als inspirerend gelden.

Centraal in deze module staat de systematisch-theologische doordenking van vrijzinnigheid en vrijzinnige theologie, toegespitst op het lemma 'God'. Hoewel daarmee andere systematisch-theologische thema's minder aandacht krijgen, wordt voor deze focus gekozen vanwege het centrale belang van 'God' binnen de vrijzinnige theologie. Tegelijk raken we via de gekozen auteurs ook aan thema's als christologie, pneumatologie, scheppingsleer en eschatologie.

Het hedendaagse vrijzinnige denken over God, of dit nu theïstisch, a-theïstisch, ana-theïstisch of post-theïstisch is, onderzoekt steeds het concept van God na de 'dood van God'. In dit kader gaan theologen en filosofen in gesprek met denkers als Nietzsche, Heidegger en Derrida, die zich distantiëren van het idee van God als hoogste wezen. Tijdens de module bespreken we deze filosofische contexten, evenals de bredere culturele veranderingen in de Europese context en ontwikkelingen binnen de vrijzinnigheid, mede in dialoog met oudere vrijzinnige theologen zoals Schleiermacher en Tillich.

Leerdoelen

Na afronding van deze module:

1. heeft de student kennis van het denken over God bij de besproken theologen/filosofen en is de student in staat dit denken te duiden als post-metafysische theologie;
2. kan de student in gesprek met de besproken auteurs, een eigen positie bepalen met betrekking tot theologie van de besproken auteurs;
3. kan de student het veelal abstracte en theoretische denken over God bij de genoemde auteurs verbinden met concrete levensverhalen, praktijken en culturele en creatieve uitdrukkingsvormen;
4. is de student in staat de besproken teksten in gesprek te kunnen brengen met het denken over God in de vrijzinnige traditie;
5. is de student in staat de eigen interpretaties van de teksten te verantwoorden.

Onderwijsvorm en leeractiviteiten

Werkcolleges. Er zijn zeven colleges van twee uur.

Toetsing

Samen met de student wordt gekeken naar een adequate toetsvorm die zowel aansluit bij de leerstijl en de leerbehoefte van de student als bij de leerdoelen van de module. Daarbij kan gedacht worden aan

- een beknopt, gestructureerd en toegankelijk essay (+/- 3.500 woorden) over een van de besproken auteurs. In het essay geeft de student een samenvatting van het denken van de auteur, plaatst de theologie van deze auteur binnen bredere theologische ontwikkelingen, en formuleert de student een eigen standpunt in relatie tot de auteur.
- een uitgebreide 'ontwerpschets' voor een vrijzinnige religieuze praktijk die past bij het hedendaagse theologische perspectief van denken over God na de dood van god.
- een uitgebreide briefwisseling tussen twee studenten die gedurende de module plaatsvindt. In alle gevallen beargumenteert de student in een separaat document hoe de leerdoelen in het betreffende eindproduct behaald zijn.

Docent	Dr. Johan Roeland
Studiepunten	6 ECTS
Periode	Mei 2027 - juni 2027
Inleveren eindopdracht	9 juli 2027

Literatuur (onder andere)

Caputo, John D., *Hoping Against Hope: Confessions of a Postmodern Pilgrim*. Minneapolis: Fortress Press, 2015.

Cave, Nick & Seán O'Hagan, *Faith, Hope and Carnage*. Edinburgh: Canongate, 2022.

Kearney, Richard, *The God Who May Be: A Hermeneutics of Religion*. Bloomington & Indianapolis: Indiana University Press, 2011: Introduction, hoofdstuk 5 ('Possibilizing God') en conclusion ('Poetics of the Possible God').

McFague, Sally, *The Body of God: An Ecological Theology*. Minneapolis: Augsburg Fortress, 1993: Introduction, hoofdstuk 2 ('The Organic Model'), hoofdstuk 5 ('God and the World') en hoofdstuk 6 ('The Body of God').

Keller, Catherine, *On the Mystery: Discerning Divinity in Process*. Minneapolis: Augsburg Fortress, 2008: Prologue, hoofdstuk 1 ('Come, My Way: Theology as Process'), hoofdstuk 2 ('Pilate's Shrug: Truth as Process'), hoofdstuk 8 ('Open Ending: Spirit in Process').

Ó Tuama, Pádraig, *In the Shelter: Finding a Home in the World*. London: Hodder, 2015.

NB de literatuur wordt aangevuld in samenspraak met de studenten. Daarnaast kiest de student zelf aanvullende literatuur ter ondersteuning bij het lezen en interpreteren van de teksten.

5. Bijbelse Theologie: Verhalen verbinden

Een predikant of geestelijk verzorger is een ‘verhalenverbinder’, die verhalen uit de samenleving verbindt met verhalen uit de Bijbelse en kerkelijke traditie. In deze module gaan we ons oefenen in het leggen van zulke verbindingen.

In de vrijzinnig-christelijke traditie, en dus ook voor de Remonstranten, is ‘ruimte’ een belangrijk begrip. De diversiteit van geloofsopvattingen wordt eerder als een rijkdom dan als een bezwaar ervaren. Hier is een interessante parallel te vinden met het karakter van de Bijbel. De Bijbel is immers een bibliotheek aan boeken met een diversiteit aan visies, een ‘boek’ dus dat niet zelden verschillende interpretatiemogelijkheden openhoudt.

Bij vrijzinnige geloofsgemeenschappen is echter niet alleen de ruimte en de diversiteit van belang, maar ook het grotere verhaal dat hieraan ten grondslag ligt. De verbondenheid met de Bijbel als geloofsbron rust juist in een aansprekende ‘boodschap van de Bijbel’. Het gaat niet slechts om de teksten (verhalen, gedichten, liederen, visioenen), maar ook om de overstijgende perspectieven waarin die teksten passen.

Binnen deze module gaan we op zoek, beginnend bij de teksten, naar die overstijgende perspectieven. Met andere woorden: we leren ‘Bijbels theologiseren’. Het ontdekken van dat overstijgende verhaal is een hermeneutische oefening, waarbij de eigen context van lezers altijd in beeld blijft. We beoefenen het Bijbels theologiseren als een vorm van contextueel Bijbellezen, waarbij verbanden met de context van de lezers aan de orde komen.

Leerdoelen

Na afronding van deze module:

1. heeft de student een visie ontwikkeld op mogelijke betekenissen van de Bijbel als bron voor geloofsbezinning;
2. heeft de student kennis van en inzicht in enkele belangrijke Bijbels-theologische lijnen die de boeken van de Bijbel met elkaar verbinden;
3. is de student in staat afzonderlijke teksten binnen die boeken mede te interpreteren vanuit die lijnen;
4. is de student in staat naast de verbale, ook beeldende en muzikale interpretaties van Bijbelse teksten en thema's te ‘lezen’;
5. heeft de student inzicht in het gegeven van de context van zowel de teksten zelf (en hun theologie) als de interpretator en is diegene in staat dit gegeven constructief in te zetten voor een manier van interpreteren van de Bijbel die ook kan bijdragen aan de interpretatie van context en ervaringen van nu (‘contextueel Bijbellezen’);
6. en kan de student deze vaardigheid benutten voor diverse vormen van bezinning rond de Bijbel in gemeente of andere dialogische gemeenschappen.

Onderwijsvorm en leeractiviteiten

Hoor-/werkcollege incl. tussentijdse leesopdrachten. Er zijn zes colleges van drie uur.

Toetsing

De per college uit te voeren voorbereidings- en verwerkingsopdrachten worden beoordeeld als wel of niet voldoende beantwoordend aan de gegeven instructie en in het eerste geval afgetekend. Om mee te kunnen doen aan de eindtoetsing is het noodzakelijk dit pakket opdrachten compleet te hebben aangeleverd.

De module wordt afgesloten met een schriftelijk werkstuk van ca. 5000 woorden (exclusief noten en literatuuropgave), waarin de student het Bijbelboek Jona analyseert en theologisch verwerkt volgens nader aangegeven richtlijnen.

Docent	Dr. Bert Dicou
Studiepunten	6 ECTS
Periode	September 2026 - december 2026
Inleveren eindopdracht	22 januari 2027

Literatuur (onder andere)

Coenradie, Sigrid, Bert Dicou, en A. C. Thomasson-Rosingh. Re-imagining the Bible for Today. Londen: SCM, 2017.

Reader met selectie uit diverse artikelen en boeken (zie Canvas)

6. Pastoraat en Diaconaat:

Omzien naar elkaar in vrijzinnig perspectief

In deze module wordt naast een inleiding in pastoraat en diaconaat, specifiek in vrijzinnig perspectief, nader kennisgemaakt met de betekenis van pastoraat en diaconaat in een veranderende wereld. Daarin proberen we samen de contouren te ontwaren van een toekomstbestendig

pastoraat en diaconaat. We gaan aan de slag met een aantal methodes en bespreken de positie van professional en vrijwilliger. Voorafgaand aan of tijdens de collegereeks dienen alle studenten en toehoorders deel te nemen aan ten minste één pastorale of diaconale praktijk (participerende observatie). De bevindingen worden tijdens het afsluitende college door de studenten gepresenteerd en verdiept door middel van een groepsgesprek.

Leerdoelen

Na afronding van deze module:

1. heeft de student kennis gemaakt met de ontwikkeling van de betekenis van pastoraat en diaconaat in een (post) seculiere wereld (met specifieke aandacht voor het remonstrantse/vrijzinnige aspect);
2. heeft de student actief kennis gemaakt met en gereflecteerd op de pastorale en/of diaconale praktijk, specifiek binnen de remonstrantse of anders vrijzinnige context;
3. heeft de student een realistisch beeld van verschillende bestaande pastorale en diaconale praktijken in remonstrants/vrijzinnig, maar ook breder verband; alsook ideeën over de ontwikkeling van oude en nieuwe praktijken;
4. heeft de student gereflecteerd op diens aanstaande positie als remonstrants predikant of geestelijk verzorger in relatie tot pastorale en diaconale praktijken;
5. kan de student (op basis van praktijkervaring, literatuur, colleges, groepsgesprekken, reflecties, etc. diens eigen visie op (het belang van) pastoraat en diaconaat in remonstrants/vrijzinnig verband verwoorden (gesproken en op schrift).

Onderwijsvorm en leeractiviteiten

Hoorcolleges, oefeningen, diaconale stadspelgrimage en presentaties. Er zijn zes bijeenkomsten van tweeënhalf tot drie uur.

Toetsing

De eindbeoordeling omvat het schrijven van een verslag waarin het plan van aanpak voor de participerende observatie, de eigen bevindingen in de pastorale of diaconale praktijk en een persoonlijke reflectie op de rol als (toekomstig) professional in pastoraat en diaconaat, in relatie tot de literatuur en collegestof, worden uitgewerkt. De presentatie die de student in het laatste college verzorgd is verplicht en weegt mee in de eindbeoordeling.

Docent	Dr. Froukje Pitstra
Studiepunten	6 ECTS
Periode	Januari 2027 - april 2027
Inleveren eindopdracht	14 mei 2027

Literatuur (onder andere)

Ganzevoort, Ruard, en J. Visser. *Zorg voor het verhaal: Achtergrond, methode en inhoud van pastorale begeleiding*. Zoetermeer, 2007.

Maasen, J. “Stadspelgrimage als methode van diaconaal leren.” In *Diaconaal Doen Doordacht*. Handboek Diaconiewetenschap. Zoetermeer, 2018.

McDonald, Siobhan. “Using VTS to Build Conversations with People Living with Dementia.” *vtshome.org*, 2021.

Meijers, Erica. “Walking in the City.” *Religions* 14 (2023): 968.

Nouwen, Henri. *Creatief Pastoraat*. Tiel, 2017.

Perk, Nico. *Creatief diaconaat: Voorbeelden uit de praktijk*. Middelburg, 2013.

Schuhmann, Carmen, en Annelieke Damen. “Representing the Good: Pastoral Care in a Secular Age.” *Pastoral Psychology* 67 (2018): 405–417.

Smit, Johan. *Tot de kern komen: De kunst van het pastorale gesprek*. 2006 of 2023.

Smit, Johan, en Wim Smeets. “De basismethodiek van geestelijke verzorging op handelingsniveau.” *Psyche & Geloof* 29, nr. 2 (2018): 86–95.

Suurmond, Jean-Jaques. *Zin in een goed gesprek*. Middelburg, 2025.

Tromp, Thijs, en Erica Meijers. “Diaconaat als dienst aan de hoop.” *Handelingen: Tijdschrift voor Praktische Theologie en Religiewetenschap* 47 (2020).

7. Remonstrantica:

Op zoek naar het eigene van de Remonstranten

Wie zijn de remonstranten? Wat is remonstrantisme? Wat is de Remonstrantse Broederschap? Wat is eigen aan remonstrants-zijn? In deze module gaan we op zoek naar antwoorden op deze vragen, vragen die betrekking hebben op de identiteit en het eigene van de remonstranten. Deze op het eerste gezicht eenvoudige vragen blijken nog niet zo eenvoudig te beantwoorden te zijn. De identiteit van een geloofsgemeenschap is vaak een gelaagde, complexe, betwiste praktijk van identificatie waarin historische, sociale, culturele, theologische, communicatieve en politieke dimensies een rol spelen – en dat is bij de remonstranten niet anders. Deze module levert misschien niet een eenduidig antwoord op de hierboven gestelde vragen, maar laat zien hoe in de alledaagse praktijk, in heden en verleden (en in de wijze waarop in het heden op het verleden wordt teruggegrepen), de identiteit van de geloofsgemeenschap voortdurend ge(re)construeerd werd en wordt.

In de colleges volgen we een thematische insteek, waarbij we voor de huidige kerkelijke praktijk actuele thema's onderzoeken vanuit hedendaagse en historische bronnen. Daarbij zijn we steeds op zoek naar remonstrantse 'identity-markers': aspecten die als kenmerkend voor de remonstranten worden gezien.

Elke student kiest een eigen onderzoeksperspectief (sociologisch, antropologisch, theologisch, communicatief, organisatorisch, historisch, juridisch, enz.) dat een specifieke dimensie van de identiteit van de Remonstranten belicht. Dit perspectief fungeert als een lens tijdens colleges, voorbereidingen en discussies, en elke student voert een individueel onderzoek uit binnen dit gekozen perspectief.

De module is opgezet als een gezamenlijke zoektocht naar zowel de identiteit van de remonstranten als naar de wijze waarop deze identiteit voortdurend geconstrueerd wordt, een zoektocht die ondernomen wordt door docenten én studenten die elk hun eigen perspectief en kennis inbrengen.

Leerdoelen

Na afronding van deze module:

1. is de student in staat de grote lijnen van de remonstrantse kerk- en theologiegeschiedenis te beschrijven,
2. is de student in staat de eigenheid van de remonstrantse geloofsbeleving, geloofspraktijk en kerkvorm tegen een historische achtergrond te duiden, op basis van een eigen onderzoeksfocus,
3. is de student in staat de remonstrantse traditie te plaatsen binnen het bredere kader van het vrijzinnig christendom in Nederland,
4. heeft de student kennis van de praktijk van identiteitsconstructie binnen de remonstranten en van de identity-markers die hierin een rol spelen,
5. Is de student in staat om de besproken actuele thema's op een bereflecteerde wijze in gesprek te brengen met de remonstrantse traditie,

Onderwijsvorm en leeractiviteiten

Er zijn zes hoor/werkcolleges van drie uur en één langere, afsluitende oogstsessie waarin wordt gegaan op wat er tijdens de module is opgedaan. Ook bestaat de module uit eigen onderzoek.

Toetsing

Gedurende de module ontwikkelt de student een portfolio bestaande uit de opdrachten die steeds voorafgaand aan de colleges uitgevoerd dienen te worden. Voor het inleveren van het definitieve portfolio kan de student de ingediende opdrachten verbeteren op basis van verkregen feedback. Het eindportfolio wordt beoordeeld op basis van een rubric. Gedurende de module werkt de student aan een eigen onderzoeksopdracht, die resulteert in een kort onderzoeksverslag en een posterpresentatie tijdens een afsluitende ‘oogstdag’.

Docent	Dr. Johan Roeland
Studiepunten	6 ECTS
Periode	September 2027 - december 2027

Literatuur

Een selectie van boekhoofdstukken en artikelen. De selectie is deels afhankelijk van het eigen onderzoeksperspectief. De selectie verandert jaarlijks en is afhankelijk van nieuw onderzoek naar en nieuwe inzichten over de remonstranten.

8. Ecclesiologie:

Religieuze gemeenschappen in een post-seculiere samenleving

Deze module verkent actuele ecclesiologische vraagstukken, met als centrale vraag: wat is de rol van de kerk in de hedendaagse samenleving? Zowel theoretische perspectieven als actuele praktijkvoorbeelden komen aan bod. Omdat het ontwikkelen van kerkelijk beleid op zowel gemeentelijk als landelijk niveau een kernonderdeel vormt van het werk van de remonstrantse predikant, staat dit thema door de hele module heen centraal.

De module bestaat uit zes bijeenkomsten. De eerste drie zijn hoor- en werkcolleges waarin achtereenvolgens de postseculiere samenleving, verschillende modellen van kerk-zijn en vernieuwende benaderingen zoals de 'liquid church' worden behandeld.

Gedurende de module worden meerdere bezoeken naar vernieuwende vormen van kerk-zijn afgelegd. In Hoorn vindt een dag plaats waarin, aan de hand van een benadering van ontwerpende ecclesiologie, mee wordt gewerkt aan de toekomstplannen van de kerkelijke gemeente ter plaatse. Daarnaast zullen studenten in tweetallen twee vernieuwende vormen van kerk-zijn bezoeken. Hiervoor wordt een lijst met inspirerende initiatieven in Nederland aangeboden. Tijdens deze participerende werkbezoeken onderzoeken studenten hoe vernieuwingspraktijken vorm krijgen en welke inzichten deze bieden voor de eigen traditie.

De module wordt afgesloten met twee colleges waarin de bevindingen van de werkbezoeken worden besproken en studenten toewerken naar een eigen visie op de toekomst van de Remonstrantse Broederschap. Daarbij wordt ook gereflecteerd op de huidige visie en het beleidsplan van de Remonstranten.

Leerdoelen

Na afronding van deze module:

1. Heeft de student inzicht in de (veranderende) betekenis van geloofsgemeenschappen in de post-seculiere samenleving, met name in Nederland;
2. kan de student reflecteren op de onderliggende ecclesiologische modellen van de diverse geloofsgemeenschappen;
3. is de student vertrouwd met bepalende kenmerken van remonstrants kerk-zijn in theorie en praktijk en in staat daar kritisch op te reflecteren;
4. idem, t.a.v. verschillende vormen van ondernemend kerk-zijn in stedelijke context;
5. en kan diegene deze inzichten omzetten in een eigen visie op de huidige en toekomstige betekenis van een remonstrantse gemeente en de Remonstranten;
6. kan de student een bijdrage leveren aan de bezinning op beleid in lokale gemeente en landelijke kerk.

Onderwijsvorm en leeractiviteiten

Deze module bestaat vijf hoor/werkcolleges van drie uur, en twee excursies naar vernieuwende vormen van kerkelijke praktijk op eigen initiatief.

Toetsing

Per werkbezoek schrijft de student een observatieverslag. Voor het vierde college verzorgen studenten in tweetallen een presentatie over hun onderzoeken naar pionierende en nieuwe kerkplekken. De module sluit af met een eindopdracht: een ontwerpschets voor de remonstrantse kerk van de (nabije) toekomst.

Docent Dr. Johan Roeland en Rosaliene Israël MA

Studiepunten 6 ECTS

Periode Januari 2028 - april 2028

Literatuur (onder andere)

Kärkkäinen, Veli-matti. 2021. An Introduction to Ecclesiology – Historical, Global, and Interreligious Perspectives. Revised and Expanded edition. Downers Grove, IL: IVP Academic, 1-91.

9. Gemeentestage

In het tweede jaar van de opleiding volgen studenten een gemeente stage in een remonstrantse (of samenwerkings-) gemeente. De hoogleraar draagt voor de stages de eindverantwoordelijkheid. Wat procedures en beoordeling betreft volgen deze stages het model van de VU. De stages worden voorbereid in het najaar. De looptijd is flexibel (richtlijn tussen vier en acht maanden). In het stageplan wordt de stageperiode vooraf in overleg met de (extern aangetrokken) stagedocent en de werkbegeleider (de predikant van de betreffende gemeente) afgebakend.

Leerdoelen

Leerdoelen van de stage worden door elke student specifiek opgesteld en in overleg met de stagedocent vastgesteld. Aan de hand van deze leerdoelen worden de activiteiten gekozen op de stageplaats en wordt de voortgang in het stageverslag beschreven.

Onderwijsvorm en leeractiviteiten

Werkvorm is het opdoen van praktijkervaring aan de hand van een gestructureerde leeromgeving. Zelfopgestelde leerdoelen worden besproken in groepssupervisie en met de stagedocent bijgesteld en vastgesteld. In het stagecontract worden afspraken vastgelegd met daarin ook een aantal van de voorgenomen activiteiten. Een stage van 12 ECTS betekent 392 studie-uren. Binnen deze uren vallen alle stageactiviteiten: van het opstellen van de leerdoelen, de intervisie (2 ECTS, 56 uur), de werkzaamheden op de gekozen locatie en verslaglegging tot en met de eindbeoordeling.

Toetsing

De student houdt een proefviering die wordt bijgewoond door staf, curatoren en medestudenten.

Om de stage module succesvol af te ronden wordt de student door de stagedocent en de werkplekbegeleider beoordeeld op basis van: 1. praktijk, 2. leerdoelen en leerresultaten en 3. de kwaliteit van het stageverslag. Als de stage succesvol is afgerond, ontvangt de student preekconsent.

Docent	Dr. Elza Kuyk
Studiepunten	6 ECTS
Periode	September - mei (duur tussen de 4 en 8 maanden)

Literatuur

Verplichte literatuur is het stagewerkboek (versie 9 juli 2024) en de literatuur behorend bij alle seminariummodules. Daarnaast kunnen de werkbegeleider en de docenten van het seminarium extra literatuur voorstellen. Voor een goed leerresultaat worden actief verbanden gelegd tussen de modules van de ambtsopleiding (en van de Vrije Universiteit Amsterdam en van een eventueel elders genoten verwante opleiding) en de stagepraktijk.

10. Bijbel basis: Extracurriculair

Deze module is bedoeld als (verplichte) basisscholing voor die studenten die in hun voorafgaande opleiding weinig basiskennis van de Bijbel hebben opgedaan. Tijdens de colleges en in de overige opdrachten is er aandacht voor de ontstaansgeschiedenis en structuur van de Bijbel en het specifieke karakter van Bijbelse literatuur.

Het wordt in collegevorm gegeven als er minsten drie studenten zijn. Bij minder dan drie studenten wordt het in een andere vorm aangeboden.

Leerdoelen

Na afronding van deze module:

1. heeft de student kennis van en inzicht in een representatieve keuze van teksten uit Oude en Nieuwe Testament en kan diegene hiervan in grote lijnen de genres, de thema's, de opbouw en de overige literaire kenmerken herkennen,
2. kan de student enkele kenmerken van de historische, literair- en godsdiensthistorische achtergrond van de Bijbel benoemen,
3. heeft de student inzicht en vaardigheden in het analyseren van Bijbelse literatuur aan de hand van close reading en intertekstualiteit.

Onderwijsvorm en leeractiviteiten

Vier werkcolleges van 3 uur, waarin telkens een onderafdeling of genre van de Bijbelse literatuur wordt besproken aan de hand van geselecteerde hoofdstukken uit de Bijbelse boeken. De hoofdstukken worden gezamenlijk gelezen en geïnterpreteerd. De colleges zijn op afstand van elkaar gepland omdat elk college wordt gevolgd door een portfolio-opdracht rond dezelfde onderafdeling / hetzelfde genre als behandeld. Verdere lezing van relevante Bijbelgedeelten wordt gekoppeld aan studie uit de vakliteratuur (het boek van Barton). Het portfolio bestaat uit een kort leesverslag waarvoor de student ook deze literatuur gebruikt en een reflectie op de leeservaring.

Toetsing

De student is geslaagd als het portfolio aan de vastgelegde kwaliteitsnormen voldoet.

Docent	Dr. Bert Dicou
Studiepunten	3 ECTS
Periode	Deze module wordt aangeboden als er minimaal drie studenten zijn die deze module moeten volgen.

Literatuur (onder andere)

Barton, John. A History of the Bible: The Book and its Faiths. Londen: Allen Lane, 2019. (Te lezen: Introduction, hoofdstukken 1–9, 13 en Conclusion. Nederlandse vertaling toegestaan.)

Gooder, Paula. The Bible: A Beginner's Guide. Londen: Oneworld Publications, 2013. (Hoofdstuk 5.)

Te gebruiken Bijbelvertaling: Nieuwe Bijbelvertaling (2004 of 2021), Uitg. NBG. Meer Bijbelvertalingen zijn te vinden op www.deBijbel.nl

TOELATINGS- EN ONDERWIJSREGELING

Toelatingscriteria

Belangstellenden zijn toelaatbaar tot een toelatingsgesprek voor de postacademische ambtsopleiding als ze in het bezit zijn van een WO-master diploma Theology & Religious Studies: Spiritual Care van de Vrije Universiteit Amsterdam of daaraan gelijk.

Hieronder verstaan wij in ieder geval:

- Een WO-master diploma Geestelijke Verzorging van een Nederlandse universiteit,
- Een WO-master diploma Humanistiek van de Universiteit voor Humanistiek
- Een WO-master diploma Theologie (3 jaar) van de Protestantse Theologische Universiteit

Studenten die de postacademische ambtsopleiding willen volgen, dienen in aanvulling affiniteit te hebben met de Remonstranten en het vrijzinnig christelijk geloof.

Toelatingsbeleid

Belangstellenden die de route tot proponentschap binnen de Remonstranten willen volgen, worden uitgenodigd voor een telefonisch kennismakingsgesprek met de studiecoördinator. Tijdens dat gesprek zal de belangstellende blijk geven van diens onderwijs en professionele achtergrond en diens motivatie om het programma te volgen. Diegene wordt op basis van dit gesprek uitgenodigd door de studiecoördinator voor een toelatingsgesprek.

Het toelatingsgesprek wordt afgenomen door ten minste één lid van het College van Curatoren en één staflid van het Arminius Instituut. Tijdens dit gesprek zal de belangstellende verder blijk geven van diens geschiktheid en persoonlijke motivatie voor de opleiding en voor het beroep van remonstrants predikant/geestelijk verzorger. Het CvC en de staf brengen in samenspraak een toelatingsadvies uit. De rector of de voorzitter van het CvC deelt het toelatingsadvies telefonisch.

De rector is eindverantwoordelijk voor het nemen van beslissingen met betrekking tot de geschiktheid van een belangstellende. Hierbij behoudt de rector zich het recht voor om, op basis van alle beschikbare informatie, een definitief oordeel te vellen over de toelating.

In sommige gevallen kan een voorlopige toelating voor de duur van één jaar worden verleend. Na afloop van dit jaar wordt er een tweede toelatingsgesprek ingepland waarin de geschiktheid opnieuw wordt beoordeeld. Op basis van dit gesprek kan de toelating definitief worden gemaakt of kan worden besloten om de samenwerking te beëindigen.

Inschrijving, studie beëindiging en studieopschorting

Na toelating ontvangt de student een inschrijfformulier. Dit dient ingevuld te worden geretourneerd aan de studiecoördinator. Annulering van het volgen van de opleiding kan tot de aanvang van het collegejaar.

Na aanvang van het collegejaar kan de student diens opleiding beëindigen door zich uit te schrijven bij de studiecoördinator. Als een student verzoekt om uitschrijving per start van aankomend collegejaar, dan moet diegene dat verzoek schriftelijk voor 1 juli van het jaar waarin de uitschrijving van toepassing zal zijn, indienen. Voor verzoek vanaf andere ingangsdata geldt steeds een termijn van 1 maand voorafgaand aan een collegeblok.

Als de student diens studie tijdelijk stop wil zetten, kan de student studieopschorting opvragen via de studiecoördinator. Dit gebeurt vaak in samenspraak met de universitair hoofddocent.

Vrijstelling en versneld traject

Op schriftelijk verzoek van een student kan een (gedeeltelijke) vrijstelling worden verleend voor een module. In het schriftelijk verzoek moet de student kunnen aantonen:

- dat diegene een qua inhoud en niveau overeenkomstig(e) opleiding(sonderdeel) van een universitaire of hogere beroepsopleiding heeft voltooid;
- of dat diegene door werk- en/of beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden beschikt die overeenkomt met de module.

De student deelt het schriftelijk verzoek met de studiecoördinator waarna de docent van de module een advies uitbrengt. De rector bepaalt of de vrijstelling wordt gegeven op basis van dit advies. De student kan gevraagd worden om een vervangende opdracht te maken. De stage en het eindessay (onderdeel van de begeleidingsmodule) zijn van deze vrijstellingsmogelijkheden uitgezonderd.

In sommige gevallen kan een student een versneld traject volgen. De student ontvangt dan vrijstellingen voor alle modules behalve remonstrantica en twee modules naar keuze. Dit geldt alleen voor personen die al proponent zijn in een ander kerkgenootschap, en in een remonstrantse context worden beroepen of een remonstrantse zending willen behalen. Dit wordt vastgesteld in een kerkordelijk gesprek met de rector van het seminarium, de voorzitter van het College van Curatoren en een lid van de Commissie tot de Zaken (landelijk bestuur van de Remonstranten).

Contractonderwijs

Het is mogelijk onderwijs te volgen aan het Arminius Instituut via contractonderwijs. Aanmelden als contractstudent kan via de studiecoördinator, a.w.vanden.boogert@vu.nl. Contractonderwijs wordt per ECTS betaald, plus kosten voor de eindtoetsing (in totaal € 650,- per module van 6 ECTS). Er kan een limiet zitten aan het aantal contractstudenten die kunnen deelnemen aan een module, dit verschilt per module. De module Bezield Religieus Leiderschap en de gemeente stage zijn van deze mogelijkheid uitgesloten.

Deelname en aanwezigheid

Deelname aan alle colleges en een voldoende uitvoering van de voorbereidingsopdrachten zijn noodzakelijk voor deelname aan de eindtoetsing. Wie door absentie verhinderd is een of meer colleges bij te wonen, krijgt een vervangende opdracht.

Afstudeermoment en proponentsviering

Na het succesvol afronden van alle studieonderdelen, kan de student afstuderen. Het afstudeermoment wordt georganiseerd door het Arminius Instituut op de Vrije Universiteit Amsterdam. Hierbij zijn curatoren, stafleden, mede-studenten en genodigden van de student aanwezig.

Het afstuderen en het daarbij ontvangen van de bul, geven toegang tot de proponentsviering. De proponentsviering wordt georganiseerd tijdens de Algemene Vervadering van de Remonstranten, door het convent van de Remonstranten.

De proponent kan bevestigd worden als predikant in een remonstrantse gemeente en/of kerkelijke zending ontvangen in diens werk als geestelijk verzorger.

Studiebijdrage

Studenten worden bij aanvang van het collegejaar gefactureerd door de Vrije Universiteit. De kosten voor de ambtsopleiding (60EC) bedragen het wettelijk tarief. Hiervoor kan twee jaar onderwijs (deeltijd) worden gevolgd. Bij uitschrijving volgt (gedeeltelijke) restitutie van studiebijdrage.

Naast de studiebijdrage betaald de student ook een bijdrage voor de studiereis waaraan elke student ten minste één keer tijdens de ambtsopleiding deelneemt.

Het gebruik van kunstmatige intelligentie

Binnen ons onderwijsprogramma erkennen we dat toepassingen van kunstmatige intelligentie waardevolle ondersteuning kunnen bieden, bijvoorbeeld bij het verkennen van onderzoeksthema's, het genereren van snelle overzichten of samenvattingen, en het controleren van taalgebruik. Studenten kunnen kunstmatige intelligentie op deze manieren inzetten, mits zij dat bewust en kritisch doen.

Houd er rekening mee dat kunstmatige intelligentie-systemen niet altijd een volledig of accuraat beeld geven van bestaande literatuur of onderzoek, en dat de onderliggende algoritmes nooit volledig neutraal zijn. Daarnaast heeft het gebruik van kunstmatige intelligentie problematische maatschappelijke gevolgen op het gebied van o.a. klimaat, sociale ongelijkheid, privacy, en machtsconcentratie van techbedrijven.

Voor het schrijven van opdrachten, papers en andere inhoudelijke teksten geldt dat je deze zelf formuleert: generatieve kunstmatige intelligentie mag hiervoor niet worden gebruikt. Als je kunstmatige intelligentie gebruikt voor (eind-)opdrachten maak je daar melding van en laat je zien hoe je dit gebruikt hebt.

Veiligheid

Het seminarium streeft ernaar een veilige leeromgeving te bieden, waarin ruimte is voor elke student, ongeacht afkomst, genderidentiteit en seksualiteit. Voor studenten die desondanks met onprettig gedrag te maken krijgen is er een extern vertrouwenspersoon aangesteld: ds. Peter Korver, contact: pjckorver@gmail.com De student mag met hem ten allen tijden contact opnemen. Wat de student overlegt met de vertrouwenspersoon wordt niet gedeeld met de staf van het seminarium.

